

ਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੈ ॥

(੨੫) ਏਹ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਬੀ ਪੁਰਾਤਨੀ ਹਨ ਅਰ ਮਲਵਈ ਬੁੰਗੇ ਵਿਖੇ ਹੀ
ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨ

(੨੬) ਏਹ ਅਸਵਾਰਾ ਭਾਈ ਸੋਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਡੇਢੇ ਬੁੰਗੀਏ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਵੀ
ਨ ਲਿਖਤ ਪੱਤਰੇ ਸਭਰਾਂ ਸਭ ਅੱਛੇ ਸੁੰਦਰ ਹਨ ॥

(੨੭) ਇਹ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬੀ ਮੰਹਿੰਦ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸੰਤ ਦੀਧਰਮਾਲ
ਮੇਂ ਸਿੰਘਾਨ ਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨ. ਅਰ ਬਹੁਤ ਪਰਾਚੀਨ ਹਨ ॥

(੨੮) ਦੀਵਾਨ ਬੁਟਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਅਫਤਾਬ ਪੰਜਾਬ ਨਾਮੇ ਛਪੇ ਖਾਨੇ ਦੇ
ਛਪੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਦਰਸਨੀ ਛਉਢੀ ਗੁਰੂਕਾ ਬਜਾਰ ਮੈਂ ਬਿਰਾਜਦੇ ਹ
ਨ, ਅਕਾਰ ਪੂਰਾ ਸਫੇ ੧੨੧੪ ਹਨ, ਜੋ ਅੱਛੇ ਸੁੱਧ ਹਨ,

(੨੯) ਛਾਪਾ ਸਯਾਲਕੋਟ ਕਾ ਅਕਾਰ ਛੋਟਾ ਜਨਮਸਾਖੀ ਦੀ
ਪੋਥੀ ਵਰਗਾ ਸੋਧ ਬਹੁਤ ਹੈ ਮਹਿੰਤ ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਡੇਰੇ ਬਿਰਾਜਦੇ
ਹਨ

(੩੦) ਛਾਪਾ ਜੀਂਦ ਅਕਾਰ ਪੂਰਾ ਅੱਖਰ ਸੁੰਦਰ ਮੋਟੇ ਅਰ ਸੋਧੀ ਚੰਗੀ
ਤਰਾਂ ਹੋਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਨੈ ੧੧ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਕੇ ੧੧ ਸੋਧਕਾਂ ਤੇ ਸੁੱਧ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਹੋਰ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨਾ
ਲੋਂ ਸੁੱਧ ਹੈ ਏਹ ਪਠੈਲੀ ਡੇਟ ਸਾਹਿਬ ਕੌਸਲ ਰਿਆਸਤ ਜੀਂਦ ਤੇ ਆਏ ਸੇ
ਸਫੇ ੨੦੬੮ ਹਨ ਅਰ ਅਸਫੋਟਕ ਕਵਿਤ ਇਸਵਿਚ ਹੋਨਹੀ ॥

(੩੧) ਛਾਪਾ ਅਮਰਿਤ ਸਰ ਜੀਕਾ ਕਾਂਗੜ ਅੰਦਰ ਮੋਟੇ ਸੁੰਦਰ ਅਕਾ
ਰ ਪੂਰਾ ਸਫੇ ੧੪੭੮ ਸੋਧ ਬਹੁਤ ਪੰਡਤ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪੋਥੀ ਪੰਥਵਿ
ਚ ਸੋਰ ਮਰਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹੋ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਛਾਪਾ ਹੈ ਪੰਡਤ ਜੀ
ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਇਸਦੇ ਸੋਧਕ ਨੈ ਕਈ ਤੁਕਾਂ ਮਨਘੜਤ ਕਾਰੇ ਸੁਧ
ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਏਹ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਦਾਹਲੀ ਸਾਹਬ ਅਰ ਸੰਤ ਕਾਈ ਸਾਮ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਅਰ ਭਾਈ ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਾਸਟਰ ਮੈਂ ਬੀ ਸਕੂਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਬਾ
ਵਾਂ ਤੇ ਆਏ ਸੇ ॥

(੩੨) ਛਾਪਾ ਦਾਇਪ ਅਕਾਰ ਮਝਲਾ ਸਫੇ ੧੪੧੧ ਅਖਰ ਸੁੰਦਰ ਵਿਰਲੇ
ਮੇਲ ਦਾ ਟੈਪ ਸੁਧਾਈ ਸਾਧਾਰਨ ਸਰਦਾਰ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਰਈਸ

ਮੰਜੀਠਾ ਸੇ ਆਏ ਸੇ .

ਏਨਾਂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬਾਂ ਦਾ ਨਿੱਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਅਰ ਧੁਪਦੀਪ ਪੁਸ਼ਪਮਾਲਾ
ਆਦਿ ਪੂਜਨ ਕਰਕੇ ਪਾਠ ਛਾਪਾ ਜੀਂਦ ਪਰ ਕਰਦੇ ਆਰਸਭ ਸੋਧਕ ਦੇਖਦੇ
ਸਾਂਦੇ ਸੇ । ਜਿਨਾਂਦਾ ਪਾਠ ਨਾ ਮਿਲੇ ਉਹ ਬਾਂਹ ਖੜੀ ਕਰਦਿੰਦੇ ਸੇ ਅਰ ਉਹ
ਪਾਠ ਇਕ ਪੜ੍ਹੇ ਪਰ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ॥

ਸੋਧਕ ਕੇਹੇ ਜੇਹੇ ਅਰ ਕੌਣ ਕੌਣ ਰੱਖੇ ਗਏ

ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਦੇ ਬੜੇ ਬੜੇ ਮੁਖੀ ਗਿਆਨੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ~~ਕੋਠੇ~~
ਅਰ ਘਰਾਂ ਵਿਖੇ ਜਾ ਜਾ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਕਿ ਆਪ ਦਸਮਗ੍ਰੰਥ-
ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸੁਧਾਈ, ਗੁਰੂ ਜੀਦੀ ਸੇਵਾ, ਅਰ ਪੰਥ ਦਾ ਉਪਕਾਰ, ਅਰ
ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਦਾ ਉਧਾਰ, ਅਰਮੁੱਖ ਧਰਮ (ਫਰਾਇਜ਼) ਜਾਣਕੇ ਕਰੋ, ਤਾਂ
ਸਭਨਾਂ ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਦਰਸਨ ਆਣ ਦਿਤਾ, ਪਰ ਜਿਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕੁਛ
ਦੁੱਖ ਦੀ ਅੰਸ ਸੀ ਸੋ ਮੁਫਤ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹੋ ਅਰ ਉਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਏਹ ਹਨ ॥

(੧) ਭਾਈ ਮੰਨਾਸੰਘ ਜੀ ਹਕੀਮ ਪਾਠ ਸਪਸ ਅਰ ਸੁੱਧ ਕਰਦੇ ਹਨ,
ਅਰ ਜੇ ਕੋਈ ਪਾਠਕ ਆਸੁੱਧ ਪੜ੍ਹੇ ਤਾਂ ਦੂਰ ਬੈਠੇ ਕੰਠਾਗੁ ਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੱਸਕਦੇ
ਹਨ ਅਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਦਾਰਸੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੇ ਵਜਾਕਰਨ ਕੋਸ ਕਠਿਤਾ ਆਦਿ ਸੇ
ਗਯਾਤਗੇਯਹਨ ਅਰ ਇਨਾਂ ਦਾ ਭਝੀ ਜਾ ਸੰਤੋਖਸਿੰਘ ਮਿਡਲਪਾਸ ਹੈ ਇਹ ਵਾਰੋ
ਵਾਰੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਹਾਜਰੀ ਇਨਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ ।

(੨) ਭਾਈ ਨਰੈਣਸਿੰਘ ਜੀ ਮਾਸਟਰ ਗਵਰਨਮੰਟ ਸਕੂਲ ਮੈ
ਦਾਰਸੀ ਦੇ ਉਸਤਾਦਿ ਹਨ, ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਤੇ ਮੁਯਾਦਾ ਮੈ ਪੂਰੇ ~~ਕਾਰਜ~~
ਜ਼ਿੰਦਗੀਨਾਮੇ ਦੀ ਟੀਕਾ ਇਨਾਂ ਦੀ ਛਾਪੀ ਹੋਈ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ, ਹਾਜਰੀ ਇਨਾਂ
ਦੀ ਬੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ ॥

(੩) ਭਾਈ ਠਾਕਰਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਨਸੀ ਦਫਤਰ ਮਜ਼ਨਸਪਿਲ ਕਮੈਟੀ
ਜਾਤੀ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹਸਮੁਖ ਅਰ ਸਰਲ ਸੁਭਾਵ ਦਾਰਸੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਪਿੰਗਲ
ਕਾਵਜ ਵਿਦਯਾ ਵਿਚ ਕਵੀ ਅਰ ਰਾਗ ਵਿਦਯਾ ਵਿਚ ਬੀ ਨਿਪੁਣ ਹਨ,

ਜਿਨਾਂ ਦੇ ਹਨੂਮਾਨ ਨਾਟਕ ਕੰਠਾਗ੍ਰ ਹੈ, ਅਰ ਹਾਜਰੀ ਇਨਾਂ ਨੈ ਅੰਤ ਤਕ ਪੂਰੀ ਨਿਬਾਹੀ ਹੈ ॥

(੪) ਭਾਈ ਹਜੂਰਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਗੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅਰ ਸੰਗਤ ਲੱਕੜ ਮੰਡੀ ਦੇ ਸਿਕਤਰ ਇਨਾਂ ਨੈ ਗੁਰੂ ਕਾ ਟੀ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਗੁਟਕਾ ਛਪਵਾਯਾ ਹੋਯਾ ਹੈ ਜਿਸਵਿਚ ਜਨਮ ਵਿਆਹ ਆਦਿ ਸਭ ਸਮੈ ਸਮੈ ਦੇ ਸਬਦ ਵਖੋ ਵਖ ਲਿਖੇ ਹਨ ਜੋ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਿੰਦੇ ਹਨ ਹਾਜਰੀ ਵਿਚ ਇਨਾਂ ਦੀ ਬੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲਦੀ ਚੰਗੀ ॥

(੫) ਧਰਮਸਿੰਘ ਜੀ ਮੈਂਬਰ ਖਾਲਸਾ ਸੁੱਤ ਸੰਗਤ ਸੁਭਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਕਿਰਤੀ ਸਿਖ ਗੁਰਮੁਖੀ ਸੁਭਾਵ ਚੌਕੀ ਚੜਦੇ ਛਬੀਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਆਦਿ ਧਰਮ-ਕਾਰਜ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਇਨਾਂ ਨੈ ਅੰਤ ਤਕ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਨਿਬਾਹੀ ਹੈ ॥

(੬) ਭਾਈ ਸੁਕ੍ਰਿੰਘ ਜੀ ਸੀਮਾਨ ਗਜਾਨਸਿੰਘ ਜੀ ਸਰਬਤ ਪ੍ਰਸਿਧ ਗਜਾਨੀ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਐਮ. ਬੀ ਸਕੂਲ ਮੈਂ ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੇ ਉਸਤਾਦ ਅਤੇ ਮੈਦਰ ਸੁਰੀਲੇ ਪਾਠਕ ਹਨ, ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਤਕ ਬੀਮਾਰ ਰਹੇ ਇਸਲਈ ਹਾਜਰੀ ਲਗ ਭਗ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਹੈ ॥

(੭) ਭਾਈ ਦਰਬਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇੰਦਰਸ ਤਕ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਫਾਰਸੀ ਪਠਤ ਅਰ ਗੁਰਮੁਖੀ ਮੈਂਬਰ ਗਜਾਨੀ ਤਕ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਸਾਰਟੀ-ਫਿਕਟ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਗਜਾਨੀ ਗਜਾਨਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪੌੜੇ ਹਨ, ਹਾਜਰੀ ਲਗ ਭਗ ਅੱਧ ਦੇ ਹੈ ॥

(੮) ਜੈਦਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਮਿਡਲਪਾਸ ਐਮ, ਬੀ ਬਾਂਚ ਸਕੂਲ ਮੈਂ ਉਸਤਾਦ ਅਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਰ ਨਾਮ ਦੇ ਰਸੀਏ ਬੜੇ ਗੁਰਮੁਖ ਲੋਕ ਹਨ, ਹਾਜਰੀ ਸੇਵਾ ਅੰਤ ਪ੍ਰਯੰਤ ਇਨਾਂ ਨੈ ਨਿਬਾਹੀ ਹੈ ॥

(੯) ਗੁਰਦਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਕੁਝਰਾਂਵਾਲੇ ਨਗਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ ਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਬੜੇ ਗੁਰਮੁਖ ਲੋਕ ਹਨ, ਇਨਾਂ ਨੈ ਮਨ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤੀ ॥

(੧੦) ਕਿਸਨਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਮਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਚਤੀ ਸਿੱਖ ਚਾਵਲਾਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸਤਸੰਗਤ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੀ ਮਨ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤੀ ॥

(੧੧) ਨਰੈਨਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿਕਤ ਖਾਲਸਾ ਸਤਿ ਸੰਗਤ ਸਭਾ ਕਿਚਤੀ ਸਿੱਖ, ਠਾਕਰਸਿੰਘ ਜੀ ਚਾਵਲਾਂਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰ ਸਤਸੰਗਤ ਸਭਾ, ਖੁਤਾਪਸਿੰਘ ਜੀ ਇੰਟੈਨਸ ਪਾਸ ਅਰ ਸਿਕੱਤਰ ਖਾਲਸਾ ਵਿਦਯਾਰਥੀ ਸਭਾ ਦੇ, ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿਕੱਤਰ ਸੰਗਤ ਚੌਰਸਤੀ ਅਟਾਰੀ, ਹਰਨਾਮਸਿੰਘ ਜੀ ਮੈਂਬਰ ਵਿਦਯਾਰਥੀ ਸਭਾ, ਹਰਨਾਮਸਿੰਘ ਜੀ ਕਲੂਰਕ ਕਿਲਾ ਗੋਬਿੰਦਗਢ, ਬੁੜਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿਕੱਤਰ ਸੰਗਤ ਕਟੜਾ ਕਨੜਾਂ, ਟੇਕਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿਕੱਤਰ ਸੰਗਤ ਚੌਕ ਬਾਬਾਸਾਹਿਬ, ਰਾਮਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਤਾਰ, ਮੋਖਣਸਿੰਘ ਜੀ ਹਲਵਾਈ, ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖੂਹਵਾਲੇ, ਅਨੰਦਸਿੰਘ ਤੇਜਾਸਿੰਘ ਜੀ ਇਤਯਾਦਿ ਹੋਰ ਕਈ ਪ੍ਰੇਮੀ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਸੁਧਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਅੰਤ ਤਕ ਸਹਾਇਕ ਰਹੇ ॥

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਤਿਲ ਫੁਲ ਮਾਤ੍ਰ ਸੇਵਾ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਏਹ ਹਨ

(੧) ਭਾਈ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਜੀ ਪੁਜਾਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਲੋਹਗੜ ਸਾਹਿਬ ਪਿੰਗਲ ਪੰਸਭਾਰ ਅਰ ਕਾਵਜ ਵੇਤਾ ਕਵੀ ਅਰ ਬੜੇ ਗੁਣੀ ਅਰ ਬੜੇ ਸੁੰਦਰ ਲਿਖਾਰੀ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਬਹੁਤ ਬਿਧ ਪਰੰਤੂ ਨਿੱਤ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਅਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦੇ ਛੇਦਾਂ ਦੇ ਭੇਦ ਬੀ ਪਿੰਗਲ ਅਨੁਸਾਰ ਰਚੇ ਹਨ ॥

(੨) ਭਾਈ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਠਕ ਅਰ ਲਿਖਾਰੀ ਅਰ ਝੰਡੇ ਬੁੰਦੇ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਲੋਕ ਅਰ ਵੰਡ ਖਾਣਵਾਲੇ ਸੰਤਸੇਵੀ ਉਦਾਰ ਚਿੱਤ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੀ ਸੇਵਾ ਸੁਧਾਈ ਦੀ ਅੰਤ ਤਕ ਨਿਥਾਹੀ ॥

(੩) ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਿਹੰਗਮ ਪੱਠਹਾਰੀਏ ਸਿੱਖ ਚੌਕੀਦੜਨ ਵਾਰ

ਇੰਨ ਮਹੀਨੇ ਤਕ ਏਹ ਥੀ ਸੋਧਾਈ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ॥

(੪) ਭਾਈ ਮੁਲਤਾਨਸਿੰਘ ਜੀ ਰਖਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਮੁਦਰਾਂ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਅਰ ਆਧਕਾਰੀ ਅਰ ਦਰਸਨੀਕ ਹਨ, ਪਹਿਲੇ ਕੁਛ ਦਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਸੋਧਾਈ ਦੀ ਕੀਤੀ ॥

(੫) ਭਾਰਾਸਿੰਘ ਜੀ ਨਿਹੰਗਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ ਵਜੋਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਰਈਸ ਬਜ਼ਾਇਰ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁਛ ਦਿਨ ਸੋਧਾਈ ਕੀਤੀ ॥

(੬) ਹਜ਼ਾਰਾਸਿੰਘ ਜੀ ਨਿਹੰਗਸਿੰਘ ਜਿਲੇ ਕੁਜ਼ਰਾਂਗ ਨੇੜੇ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਸੋਧਾਈ ਤਕ ਨਿਧਾਰੀ ॥

(੭) ਸਰਮੁਖਸਿੰਘ ਜੀ ਧਾਰਲੀਵਾਲੇ ਜਾਤਕੀ ਸੁਭਾਹ ਮਹਾਤਮਾ ਸੰਤ ਭਾਈ ਆਸਾਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਅੰਸ ਅਰ ਪਾਠਕ ਹਨ, ਸੋਧਾਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ॥

(੮) ਕਿਸਨਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਠਕ ਅਰ ਧਰਮਸਾਲੀਏ ਜਾਤਕੀ ਸਾਧੂਸਿੰਘ ਜੀ ਭਲੇ ਸਾਹਿਬ ਕੇ ਵੀ ਸੋਧਾਈ ਵਿਖੇ ਸੋਧਕ ਰਹੇ ॥

(੯) ਕਰਮਸਿੰਘ ਜੀ ਜਿਲੇ ਜ਼ਾਹਪੁਰ ਵਾਸੀ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ, ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਰਖਤ ਅਕਾਲਵੇਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕੇ ਮਸਾਲੀਏ ਅੰਤਤਕ ਸੋਧਕ ਬਣੇ ਰਹੇ ॥

(੧੦) ਉਦਾਸੀ ਸੰਤ ਗੋਪਾਲਦਾਸ ਸਿੰਘੀ ਦੋਨੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਰ ਭਾਈ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸਜੀ ਭਾਈ ਨੰਦਲਾਲ ਜੀ ਅਰ ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਪੁਰਜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਪੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰੇਮ ਭਰੇ ਬੇਨਾਗਾ ਸੋਧਾਈ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ॥

(੧੧) ਭਗਵਾਨਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿੰਘੀ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਮੂਰਤ ਮਘਰ ਦੇ ਖਹੀਨੇ ਤਕ ਸੋਧਾਈ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਵਸੇ ॥

(੧੨) ਅਮੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹੀਤ ਜਿਲੇ ਸਾਹਿਪੁਰ ਵਾਸੀ ਫਿਰੂਕੇ ਦੇ ਹਨ, ਲਿਖਾਰੀ ਹਨ ਅਰ ਪਾਠਕ ਹਨ ਅਰ ਜਾਤਕੀ ਸੋਧੇਖੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਹੁੰਦੇ ਤਕ ਸੋਧਕ ਰਹੇ ॥

(੧੩) ਹਰਨਾਮਸਿੰਘ ਜੀ ਦਿਵਾਦਰੀ ਜਾਤਕੀ ਸੰਤ ਅਪਰ ਪਰਾਇਮ-

ਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਛੋਟੀ ਆਵਸਥਾ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਨਾਲ (ਗਲਤੀ) ਭੁੱਲ ਫੜਦੇ ਸੇ ਜੋ ਹੋਰ ਸਭ ਸੌਧਕ ਹੋਰਾਨ ਹੁੰਦੇ ਸੇ ਇਹ ਬੀ ਅੰਤਤਕ ਸੇਵਾ ਸੌਧ ਦੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ॥

(੧੪) ਨਥਾਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਂਕੇ ਅਰ ਇਨਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਾਈ ਗੁਜਰਿਤਸਿੰਘ ਜੀ ਪੁਜਾਰੀ ਸੀ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸੌਧਾਈ ਦੀ ਪੂਰਨਤਾਈ ਤਕ ਇਨਾਂ ਨੈ ਬੜਾ ਪ੍ਰੇਮ ਆਰ ਪ੍ਰੀਤੀ ਦਿਖਾਈ ॥

(੧੫) ਦਰਬਾਰਸਿੰਘ ਜੀ ਨਿਹੰਗਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਵਿਦਯਾਪਠਤ ਨਹੀ ਹਨ, ਤਾਂਬੀ ਇਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਅੰਤਤਕ ਨਿਭਿਆ ॥

(੧੬) ਕੁਧਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਆਰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਖੇ ਹਾਰੀ ਹਨ ਇਨਾਂ ਨੈ ਬੀ ਸੌਧਾਈ ਅੰਤ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਈ ॥

(੧੭) ਮਿਹਰਵਾਨਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿਕਾਰਪੁਰੀਏ ਬਿਹੰਗਮ ਘਾਟਕ ਆਰ ਹਜੂਰ ਅਬਚਲਨਗਰ ਨਿਵਾਸ ਦੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਹਨ, ਏਹ ਬੀ ਸੌਧ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੇ ਤਕ ਹਾਜਰ ਰਹੇ ॥

(੧੮) ਸੰਤ ਲਛਮਨਦਾਸ ਜੀ ਉਦਾਸੀ ਸੰਗਲ ਵਾਲੇ ਅਖਾੜੇ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ ਹਨ, ਜਿਨਾਂ ਚਿਹ ਹੋ ਸਕਿਆ ਏਹ ਬੀ ਸੌਧਕ ਬਣੇ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ॥

(੧੯) ਤਖਤ ਅਕਾਲ ਬੁੰਗੇ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਰਹੁਰਾਸੀਏ ਨਰੈਣਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਠਾਕਰਸਿੰਘ ਜੀ ਬੀ ਸੌਧਕਾਂ ਵਿਖੇ ਬੇਨਾਗਾ ਹਾਜਰ ਰਹੇ ॥

(੨੦) ਬਿਹੰਗਮ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਜੀ ਸੁਲਤਾਨਪਿੰਡ ਵਿਖੇ ਧਰਮ-ਸਾਲੀਏ ਹਨ ਇਹ ਬੀ ਨਿਤ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸੌਧਕਾਂ ਵਿਖੇ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ॥

(੨੧) ਰਾਮਲੌਕ ਜੀ ਸੰਤੋਜਾਤੀ ਦੇ ਖਾਣੀਏ ਸਤਗੁਰੂ ਦੇ ਗ੍ਰੇਮੀ ਸਿੱਖ ਹਨ ਏਹ ਬੀ ਸੌਧਕਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਕੇ ਕਈ ਦਿਨ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ॥

ਇਨਾਂ ਸੌਧਕਾਂ ਵਿਚ ਭਾਈ ਸੇਰਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਈ ਠਾਕਰਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਈ ਨਰੈਣਸਿੰਘ ਜੀ ਮਾਸਟਰ ਭਾਈ ਧਰਮਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਈ ਜੈਦਯਾਲਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰਦਿਤਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਂਕੇ ਮਹੰਤ ਆਰੀਰਸਿੰਘ ਜੀ ਆਰ ਪੰਡਤ ਭਗਵਾਨਸਿੰਘ

ਜੀ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸੋਧਦੇ ਥੀ ਰਹੇ। ਹਰਤਾਲ ਕਲਮ
ਦਵਾਤ ਸਭ ਕੁਛ ਮੁਫਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ॥

ਮਿਤੀ ਸਾਵਣ ਦਿਣੇ ੮ ਸੰਮਤ ੨੯੫੨ ਸੇ ਅਰੰਭ ਕਰਕੇ ਨਿੱਤ
ਬੇਨਾਗਾ ਪਫਗਣ ਤਕ ੩ ਯਾ ੪ ਘੰਟੇ ਸੋਧਾਈ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ॥

ਪ ਧਯਾਇ

(੧) ਮਿਤੀ ੬ ਫਗਣ ਨੂੰ ਪਾਠ ਦੀ ਸਮਘਤੀ ਦਾ ਇਸਤਹਾਰ ਪਹਿਲੇ
ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਈ ਸਾਧੂਸਿੰਘ ਜੀ ਡਿਪਟੀ ਕਨਸਰਵੇਟਰ ਜੋ ਸ੍ਰੀ
ਦਰਬਾਰਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਧੂਪੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੱਖ ਅਰਪੰਥ ਦੇ ਸੁਭਇੱਛਕ
ਧਰਮਾਤਮਾ ਉਪਕਾਰੀ ਸਰੀਰ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਰਚ ਸੇ ਦਰਸਨੀ ਦਰਵਾਜਾ
ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸਭਨਾਂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਕੇ
ਸਣੇ ਸਰਦਾਰ ਅਰਜਨਸਿੰਘ ਜੀ ਸਰਬਰਾਹ ਅਰ ਮੁਖੀ ਮੁਖੀ ਪੁਜਾਰੀ ਸਿੰਘ
ਅਰਸਾਰੇ ਸੋਧਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਅਕਸ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਮੂਰਤ
ਗਤਿ ਸੁੰਦਰ ਬਣੀ ਹੈ ਜੋ ੧॥) ਕੋ ਸੋਦਾਗਰ ਬਿਸਨਸਿੰਘ ਹਾਲਬਜਾਰ ਸੇ
ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ॥

(੨) ੪ ਫਗਣ ਨੂੰ ਦਸਮਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬੜਾ ਅਕਾਰ ਜਿਸ ਦੀ
ਸਰਦਾਰ ਦੇਸਾਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਸਰਦਾਰ ਲਹਿਣਾਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸੇਵਾ ਹੋਈ
ਅਰ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਪਰ ਬੜੇ ਅਦਬ ਸੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਖੰਡੀ
ਪਾਠ ਵਿਧੀ ਪੂਰਬਕ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ੧੬ ਪਹਿਰ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਹੋਯਾ ਅਰ
੧੫ ਪਹਿਰ ਝੜੀ ਥੀ ਅਖੰਡ ਫੂਲ ਬਰਸਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ॥ ੬ਫਗਣ ਸੰਮਤ
੧੯੫੨ ਐਤਵਾਰ ਪਹਿਰ ਰਾਤ ਰਹਿੰਦੀ ਅਕਾਸ ਨਿਰਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਆਪਣੇ
ਸਮੇਂ ਪਰ ਦਿਨਪਤੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੈ ਪ੍ਰਕਾਸਮਈ ਕਿਰਨਾਂ ਦਾ ਮੁਕਟ ਪਹਿਨੇ ਦਰਸਨ
ਦੇ ਕੇ ਦੀਵਾਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਗਲੀਚੇ ਅਰ ਦਰੀਆਂ ਉਪਰ ਸਫੈਦ
ਚਾਦਰਾਂ ਦਾ ਫਰਸ ਦੂਰ ਤਕ ਵਿਛਾਯਾ ਗਿਆ ਵਿਰਕਾਰ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਪਰ
ਬੜੇ ਬਾਬਾ ਜੀ (ਵਡੇ ਅਕਾਰਵਾਲਾ) ਬਿਰਾਜਮਾਨ, ਸੋਲਾਂ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦਾ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੱਜੇ ਅਰ ੧੬ ਵਾਖਬੋ, ਉਪਰ ਬੜੇ ਬੜੇ ਕੀਮਤੀ ਰੁਮਾਲ ਜਗ-
ਮਗਾਉਂਦੇ ਅਰ ਫੂਲਾਂ ਦਿਯਾਂ ਮਾਲਾ ਦੀ ਸੋਭਾ ਸਣੇ ਅਨੂਪ ਛਬ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ ॥

ਇਕ ਇਕ ਸੋਧਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਤਾਥਿਆ ਬੈਠਾ ਅਰ ਇਕ ਇਕ ਟਹਿਲ ਵਾਲਾ ਹਾਂਦੀ
ਸਨੇ ਵੇ ਡੰਡੀ ਵਾਲੇ ਚੌਰ ਝੁਲ ਉਂਦਾ ਖੜਾ ਸੀ (ਪ੍ਰ) ਆਗੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ
ਜੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਰਾਜੀਆਂ ਦੀ ਚੌਂਕੀ ਇਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਲਸਾ ਸਤਸੰਗਤ ਸਭਾ ਦੀ
ਚਿਤਨ ਮੰਡਲੀ ਫੇਰ ਭਜਨ ਮੰਡਲੀ ਸੰਗਤ ਲਕੜ ਮੰਡੀ ਦੀ ਫੇਰ ਖਾਲਸਾ
ਭਜਨ ਮੰਡਲੀ ਸੰਗਤ ਚਾਵਲ ਮੰਡੀ ਦੀ ਮਨੋਹਰ ਸੁਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬਦਾਂ ਦਾ ਉ
ਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸੇ।

੬ ਸਰਦਾਰ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਰਈਸ ਚਾਹਲ ਸਰਬਗਹ ਸਰਦਾਰ
ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਰਈਸ ਮਜੀਠਾ ਆਦੀ ਸਰਦਾਰ ਆਰ ਉਦਾਨੀ ਖੇਖਦੇ ਸ੍ਰੀ
ਮਹੰਤ ਨਿਰੰਜਨ ਦਾਸ ਜੀ ਅਰ ਸੇਵਾ ਪੰਥੀ ਸਾਧੂਆਂ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹੰਤ ਕਿਰਪਾ ਰਾਂ
ਮ ਜੀ ਆਦ ਸਭ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਅਰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਆਰ ਸ੍ਰੀ
੭ ਮਿੰਤਸਰ ਜੀਦੇ ਮੁਖੀ ੨ ਗਯਾਨੀ ਅਰ ਸਾਹੂਕਾਰ ਸਿਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਭੀੜ
ਅਪਾਰ ਬੇਸੁਮਾਰ ਸੀ। ਚਾਰੇ ਲਾਹੌਂ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇ ਥਾਲ ਅਰ ਫੁਲਾਂ ਦੇ
ਹਾਰ ਲਈ ਸੰਗਤਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਵਿਚਕਾਰ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇ ਥਾਲਾਂ ਦੀ
ਆਂ ਕੜਾ ਰਿਟੇ ਰੁਮਾਲਾਂ ਸਣੇ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਸੋਭਾ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਸੰਖਾਂ
ਦੀਆਂ ਧੁਨਾਂ ਅਰ ਨਰਸਿੰਗੋ ਅਰ ਅੰਗਰੇਜੀ ਬਾਜੇ ਸਹਨਾਈਆਂ ਗਲਾਚਾਰ
ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਭੋਗ ਵੇਲੇ ਸਭਨਾਂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬਾਂ ਤੇ ਜਾਪਜੀ ਦਾ
ਪਾਠ ਅਰ ਚੌਪਈ (ਹਮਰੀ ਕਰਹੁ ਹਾਥਦੇ ਰਛਾਂ) ਦਾ ਪਾਠ ਮਿਲਕੇ ਹੋਯਾ ਸਰ
ਦਾਰ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਹਥੀ ਬਸੰਤੀ ਰੁਮਾਲ ਅਰ ਸਰਦਾਰ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ
ਹਥੀ ਤਿਲਕ ਅਰ ਪੁਸਪ ਚੜਾਏ ਗਏ ਅਰ ਬਸੰਤੀ ਦੁਪਟੇ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ
ਦੀ ਵਲੋਂ ਸਭਨਾਂ ਸੋਧਕਾਂ ਗਰੰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰੋ ਪਾਉ ਬਖਸੇ ਗਏ। ਇਸ ਵੇਲੇ
ਦੇ ਚੀਵਾਨ ਦੀ ਛਬ ਅਕਬਨੀਯ ਅਰ ਅਨੂਪ ਸੀ ॥ ਅਰਦਾਸ ਭਾਈ ਮੁਲਤਾ
ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗਿਆਨੀ ਨੇ ੧॥
ਭੋਗ ਵੇਲੇ ਭੁਲਚੁਕ ਬਖਸਾਉਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਵਾਈ ਸੋ ਅਸੀ ਸਭ ਸੋਧਕ
ਭੁਲਚੁਕ ਜੋਗ ਅਨੇਕ ਗੋਗਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ੨ ਮੁਹੀਨੇ ਤਕ ਸਤਗੁਰੂ ਦੇ
ਪਾਵਨ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਬੈਠਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੀ ਬੋਲਣ ਬੈਠਣ ਵਿਚ ਬਿਅਦ
ਬੀਆ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਸੋ ਸਤਗੁਰੂ ਬਖਸਣ, ਸੋ ਅਰਦਾਸ ਪਰਵਾਨ ਹੋਈ
ਬਖਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਾਯਾ ਗਿਆ ਅਰ ਪਾਲਕੀਆਂ ਵਿਚ ਪਧਤਾਇਕੇ ਗ੍ਰੰਥ